GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 165. *Joi, 26 Iuliu, (7 Augustŭ).* **1885.**

Brașovŭ, 25 Iuliu (6 Augustŭ) 1885.

Este poporulŭ francesŭ dispusŭ d'a uită cele ce a avutŭ sĕ le sufere din partea Germanilorŭ la 1870/1?

Cestiunea acé-ta amŭ fostŭ atins'o ḑilele trecute vorbindŭ de liniștea precautâ, ce o observŭ de unŭ timpŭ încóce Francesii în raporturile lorŭ cu Germania.

Acéstă liniște fù deodată turburată printr'unŭ singurŭ articulŭ apărutŭ în „Temps" din Paris, ḑiarŭ care primesce informațiunĭ directe dela ministrulŭ de esterne francesŭ.

Ce mai linisce, ce mai dispoșițiune pacînică décă unŭ singurŭ articulŭ este în stare de a-o transforma într'unŭ nespusŭ dorŭ de rĕsbunare pentru Sedan!

S'a întêmplatŭ în adevĕrŭ, ca „Temps" sĕ scrie unŭ articulŭ despre necesitatea ca contingentulŭ cavaleriei francese dela granița rĕsăritênă și dela cea de méḑă-ḑi a Franciei sĕ fiă înmulțitŭ. Și acésta a fostŭ de ajunsŭ ca organulŭ cancelarului Bismarck se vĕdă norĭ grei pe cerŭ, ba mai multŭ sĕ susțină chiar că ceriulŭ relațiunilorŭ dintre cele două marĭ națiunĭ ale continentului n'a fostŭ nicĭodată seninŭ și că Francesii „nu punŭ aḑĭ pe pacea cu Germania unŭ prețŭ mai mare decâtŭ în orĭce altŭ timpŭ de 200 de anĭ încóce."

Viitórele rĕsbóie europene, — scrise Temps" — se vorŭ începe prin incursiunĭ de cavaleriă în țĕrile inimice, carĭ vorŭ avé de scopŭ d'a împiedecă mobilisarea în ținuturile mărginașe și d'a distruge câtŭ mai multŭ materialŭ de rĕsboiu. Rusia și-a straformatŭ pentrn asemenĭ invasiunĭ cavaleria sa în dragonĭ și tóte statele militare întrețînŭ la fruntarie trupe însemnate de cavaleriă.

Germania are în Elsația-Lotaringia ḑece regimente de cavaleriă, ér Francia a așeḑatŭ în apropierea Moselei 11 regimente. Dér, ḑice „Temps," Germania în trei ḑile după începerea inimicițielorŭ póte lesne aduce dela nordŭ și din centru încă câteva regimente de cavaleriă, așa că atuncĭ numerulŭ cavaleriei germane va fi mai mare decâtŭ alŭ cavaleriei francese. De aceea asigură „Temps," cere trebuința ca sĕ se înmulțéscă călărimea francesă la fruntariă.

Aceste espunerĭ ale ḑiarului francesŭ au fostŭ de ajunsŭ ca sĕ atingă córda cea mai sensibilă a organului bismarckianŭ „Norddeutsche Allgememeine Zeitung" și sĕ'lŭ împingă a face nisce imputărĭ grave ḑiarului „Temps" și a dăscăli într'unŭ tonŭ bruscŭ pe toțĭ Francesii.

Numita fóiă consideră articululŭ din „Temps" ca unŭ semnŭ, că nisuințele Germaniei d'a susținé bune relațiunĭ cu Francia și d'a asigură o „politică de împăcare" n'au fostŭ până'acum norocóse. „In contra voinței nóstre," esclamă ea, „trebue sĕ ne cuprindă îngrijirea, că Francia aștéptă numai o favorabilă ocasiune, ca sĕ nă valéscă asupra nóstră singură séu aliată cu alții."

In acésta mărturisire caracteristică culminéză articululŭ fóiei bismarckiane. Fiecare, fiă Francesŭ séu nu, sémte că așa este cum ḑice ea și că în împrejurările de față nicĭ că póte fi altfelŭ.

Slugarnicii oficioșĭ din Germania și din monarchia nóstră în zelulŭ lorŭ d'a se arĕta plăcuțĭ puternicului cancelarŭ vorbescŭ cu órecare compătimire de urmăărileă„șovinismului francesŭ" care ar fi primitŭ acum o „dușă rece" dela Berlinŭ. Amŭ vrea să scimŭ cum îșĭ închipuescŭ aceștĭ ómenĭ că Francia ar putea sĕ stea cu mânile în sînŭ, când se află față cu-o Germaniă armată până la dințĭ.

Dorulŭ de revanșă alŭ Francesilorŭ e fórte naturalŭ și décă este ca sĕ se stîngă, atuncĭ prin asemenea dăscălirĭ dela Berlinŭ acésta nu va fi nicĭodată cu putință. „Norddeutsche allgemeine Zeitung" a turnatŭ numai oleiu pe focŭ și póte că l'a turnatŭ cu intențiune.

Federalisarea Băncii austro-ungare.

Foile unguresci se temŭ, că agitațiunea cehă pentru federalisarea Băncii austro-ungare »va pregăti perplexitățĭ serióse ministerului austriacŭ.« Pressa Cehilorŭ bĕtrânĭ declară, că atitudinea guvernului față cu cererile lorŭ în cestiunea Băncii va fi pĕtra de 'ncercare pentru raportulŭ Cehilorŭ către ministerulŭ Taaffe și că întrégа maioritate autonomistă îșĭ va însuși fără 'ndoială de ale sale dreptele cererĭ descentralisătóre în cestiunea băncii, și atuncĭ se va arĕta cum stă raportulŭ dintre guvernŭ și maioritate. Organulŭ Cehilorŭ tinerĭ „Narodni Listy« e fórte amărîtŭ pe cele patru milióne de Maghiarĭ, carĭ vréu sĕ se impună celorŭ șése milióne de Cehĭ — socotindu-se, bine înțelesŭ, între aceștia și Slovacii.

Câtŭ de multŭ i-a amărîtŭ pe Cehĭ oposițiunea ce li-o facŭ Ungurii în cestiunea Băncii se arată și dintr'unŭ articulŭ alŭ organului Cehilorŭ tinerĭ, care sfătuesce pe Cehĭ d'a nu mai merge la Pesta, ḑicêndŭ că este o rușine națională a merge acolo, unde în cestiunĭ politice suntŭ pălmuițĭ pe obrazŭ.

După câte vedemŭ, înfrățirile maghiare-cehe din Pesta n'au nicĭ o valóre. Cehii, bĕtrânĭ și tinerĭ, mergŭ mână 'n mână în cestiunĭ politice și nu credemŭ că perplexitatea despre care vorbescŭ foile unguresci se pregătesce ministerului Taaffe ci mai multŭ ministerului Tisza.

CONVOCAREA DIETEI CROATE.

Deputații partidei independente séu a lui Strossmayer au adresatŭ, prin Mazzura, la 4 Augustŭ președintelui dietei croate o cerere d'a se convoca dieta într'o ședință estraordinară în afacerea documentelorŭ paulinice înstreinate din archiva țĕrii. In cerere nu se cuprinde nicĭ o acusațiune în contra Banului, ci se accentuéză numai necesitatea d'a desbate dieta privitorŭ la dreptulŭ de proprietate. Pe de altă parte se scrie din Agram, că partida starceviciană va înmâna și ea o acusațiune cu cererea d'a se convoca dieta. Oposiționalii susținŭ, că cele 18,000 de acte s'au înstreinatŭ din archivă fără nicĭ unŭ dreptŭ, prin urmare dieta are sĕ hotărască în acéstă afacere dacă legalŭ s'a procedatŭ séu nu.

Cu tótă acéstă provocare a oposițiunei, se vorbesce în Agram că dieta nu se va convoca. Partida guvernamentală motivéză neconvocarea cu împrejurarea, că regulamentulŭ dietei, deșĭ prescrie ca sĕ se satisfacă cererei unui numĕrŭ de deputațĭ d'a se convoca dieta, nu fixéză însă și terminulŭ în care sĕ se convóce, și astfelŭ afacerea se va amêna până în sesiunea ordinară.

Memorandulŭ

consistoriului bisericei evangelice c. a. a Ardélului dată în 27 Aprilie 1885 Nr. 295/1885 către Escelența Sa d. Augustŭ Trefort, ministru r. de culte și instrucțiune, referitorŭ la instrucțiunea limbei maghiare în scolile poporale nemaghiare ale bisericei.

(Urmare și fine.)

III.

E cu atâtŭ mai multŭ a nóstră datorință, sĕ ne ținemŭ strênsŭ de acésta, cu câtŭ nebăgarea în sémă a principiului stabilitŭ de Exelența Vóstră în ordinațiunea dela 28 Augustŭ 1877: »Ca punctŭ de căpetenia în instrucțiunea elementară poporală servesce limba maternă« — și admiterea principiului prescrisŭ pentru școlele nemaghiare în planulŭ de învĕțămêntŭ — pentru școlele poporale nemaghiare dela 29 Iunie 1879 Nr. 17,284: »Ca punctŭ de căpetenia în instrucțiunea poporală elementară servesce limba maternă, cu care în legătură trebue învĕțată și limba maghiară« — primejduescŭ prin organisațiunea și numĕrulŭ órelorŭ, prescrise în ordinațiunea mai din urmă pentru instrucția limbei unguresci, caracterulŭ germanŭ alŭ șcólelorŭ nóstre poporale în unulŭ din cele mai importante obiecte de învĕțămêntŭ și le primejduescŭ capabilitatea de a produce ceva pe acestŭ terenŭ.

Căcĭ afirmarea din înalta scrisóre din 31 Martie a. c. Nr. 10,610, »că copilulŭ vrednicŭ de școlă scie limba mamei sale«, este unŭ principiu pedagogicŭ necorectŭ și conclusiunile scóse dintr'ênsulŭ cadŭ așa dară de sine, chiar abstrăgêndŭ și dela aceea, că problema instrucțiunei germane în școlele poporale germane nu este mărginită prin destoinicia practică a școlarilorŭ. Copii de șese anĭ, ce intră în școlele nóstre evangelice și aparțînŭ mai cu sémă poporațiunei dela țéra, sciu, nu-i vorbă, limba lorŭ maternă germană, dar așa cum e și în Germania în aceleașĭ strate sociale, adecă nu în forma limbei scrise, care se învață în școlă, ci în forma dialectică, aicĭ dialectulŭ ardelenescŭ-săsescŭ, ce-șĭ are mai deaprópe rudite dialectele germane renane-francice.

De acestŭ dialectŭ, prin care în totŭ casulŭ copilulŭ de șese anĭ simte îndată în adênculŭ inimei sunetele limbei germane scrise și se învață a le pricepe, trebue — repețimŭ, ca și în Germania — sĕ se lege instrucțiunea limbei germane; lungă vreme trebue sĕ fiă dialectulŭ povĕțuitorŭ în instrucțiunea intuitivă, în scriere și cetire, în esplicarea celorŭ cetite, în socotélă, până când treptatŭ limba scrisă germană îșĭ ocupă loculŭ sĕu. Și înainte de a pricepe de ajunsŭ limba scrisă germană, înainte de a-șĭ fi câștigatŭ adevĕrată destoinicià în vorbire și cugetare, școlarulŭ de 6, 7 orĭ 8 anĭ trebue sĕ mai încépă încă o limbă nouă, în cele mai multe casurĭ cu totulŭ strĕină, și amêndouĕ trebue sĕ le învețe de-odată și în egală mĕsură din școla elementară așa, ca sĕ fie destoinicŭ a-șĭ »esprimă lămuritŭ ideile și cunoscințele sale în dréptă ordine și sĕ le împărtașéscă lămuritŭ înșirate unele de altele și în sfîrșitŭ sĕ le pótă și scrie corectŭ!...«

Trebue sĕ ne aducemŭ aicĭ aminte de vorba bibliei: »Nime nu póte slujĭ la doi stăpânĭ« — așa de bună sémă nicĭ spiritulŭ copilului unei duple instrucțiunĭ limbistice din cei dintêiu anĭ de școlă, fără sĕ se păgubéscă. Fie permisŭ, a lăsă aicĭ vorba unui espertŭ pedagogŭ, care esplică din propria și nemediata-i cunoșcință asemenea stărĭ. Dr. Gredt, directorulŭ Atheneului luxenburgicŭ, scrie în programa acestui institutŭ dela 1871: »Abia a începutŭ copilulŭ din Luxenburg (dialectulŭ luxenburgicŭ este de aprópe ruditŭ cu o parte a celui ardelenescŭ-săsescŭ) a-șĭ însuși limba germană scrisă în școlă prin învĕțămêntŭ intuitivŭ și póte prin instrucțiunea limbei, pe câtŭ se póte numai de bine, și în alŭ doilea anŭ și este introdusŭ în misteriile unei gramaticĭ nouĕ, necunoscute lui, și astfelŭ orĭ ce naturală desvoltare din ființa sa internă, originară, devine o curată imposibilitate. Afară de dialectulŭ sĕu copilulŭ altă limbă nu are; elŭ presimte numai dela sine asemĕnarea, rudirea, ce esistă între dialectŭ și limba germană scrisă, și totușĭ se socotesce destoinicŭ a învĕță limba francesă cu totulŭ necunoscută lui. Astfelŭ se crează în școlile nóstre poporale unŭ dualismŭ ce sdrobesce naturala desvoltare a vieței interne sufletescĭ, o stare anormală, care... face imposibilŭ orĭ ce avêntŭ idealŭ. Copilulŭ și învĕțătorulŭ stau fără sfatŭ, fără ajutorŭ înaintea ambelorŭ gramaticĭ; dar programulŭ — e prescrisŭ — și așa se năcăjesce învĕțătorulŭ ca vai de elŭ până când copilulŭ scie sĕ-țĭ spună ametitŭ, fără consciință, regulele ambelorŭ gramaticĭ, și pentru paritatea limbei, în limba germană și francesă.... Dialectulŭ vorbitŭ, limba germană scrisă și francesă în școla poporală — nu-i asta moderna clădire a turnului Babilonului?«

Aşa vorbeşte espertulŭ şi pĕtrundĕtorulŭ pedagogŭ despre instrucţia duorŭ limbĭ în şcolile poporale. »Unitatea creşterei,« continuă elŭ, »pretinde absoluta amênare a studiului unei limbĭ streine (în şcólă) până, când puterea intelectuală a copilului se desvoltă şi elŭ e pusŭ în stare nu sĕ-şĭ esprime numai cugetările sale în limba maternă corectŭ şi curgĕtorŭ, ci sĕ pricépă şi ce au vorbitŭ şi scrisŭ şi alţĭ ómenĭ... De altfelŭ învĕţarea limbei francese în şcólele poporale, de se póte numĭ astfelŭ acéstă tortură a spiritului, aduce şi pentru viéţa de mai târḑiu a şcolarului fórte puţinŭ câştigŭ, dar strică într'o îngrozitóre mĕsură nu numai desvoltării în limba maternă... O astfelŭ de instrucţiune.. multŭ nu póte sĕ ţină; de asemenea nu va nega nimenĭ, că după eşirea şcolarului din şcóla elementară i se va şterge fără urmă aprópe tótă grămădirea aceea de limbĭ, care i s'a imprimatŭ cu atâta grije memoriei lui...

Nicĭ în Ungaria nu lipsescŭ astfelŭ de triste esperienţe. »Noua gazetă pentru şcólă« (Nr. 14 dela 2 Aprilie 1885) cu durere constatéză din Banatŭ, unde s'a introdusŭ în şcólele germane planulŭ de invĕţĕmêntŭ dela 29 Iuniu 1879 — ceea ce nu-i de altfelŭ rarŭ casŭ — »că copii nemaghiarĭ, carĭ au cercetatŭ regulatŭ o şcólă cu limba mixtă până ce au implinitŭ 12 anĭ, nu potŭ în nicĭ o limbă sĕ cetéscă corectŭ, cu atâta mai puţinŭ sĕ scrie, întêmpină chiarŭ greutăţĭ la recunóscerea şi numirea literilorŭ, nu pricepŭ ce citescŭ din cărţile de şcólă, nu suntŭ în stare sĕ esprime fără eróre frase simple amplificate, nu potŭ sĕ întrebuinţeze corectŭ nicĭ măcarŭ articolulŭ limbei lorŭ materne, ér limba maghiară o vorbescŭ şi mai necorectŭ decâtŭ limba maternă.«

Asemenĭ efecte nimicitóre arŭ trebuì — lucru firescŭ — sĕ aibă şi asupra şcólelorŭ nóstre germane acea organisaţiune. Ce instrucţiă potrivită pentru educaţiune şi cultivare poţĭ afla acolo, unde jumĕtate séu celŭ puţinŭ a treia parte a orelorŭ de sĕptĕmână e menită pentru combinata invĕţare a duorŭ limbĭ, dintre carĭ una în cele mai multe casurĭ se presintă spiritului copilului ca o limbă mórtă şi nu oferă puncte de rudire? Cum sĕ ne ajungă vremea, sĕ dămŭ şcolarilorŭ germanĭ ce este absolutŭ necesarŭ pentru spiritele tinere, din comóra plină a culturei poporului lorŭ şi sĕ nu fiă străinĭ de propria lorŭ limbă maternă, sĕ avemŭ destulă vreme şi pentru învĕţarea religiunei şi lectura bibliei ce-i indispensabilă, sĕ se facă dreptate celorlalte materii de învĕţĕmêntŭ, ce-sŭ necesare pentru viéţa practică şi pentru nutrirea şi lămurirea cugetărei, caracterului, naturei, iubirei de patriă? Numĕrulŭ órelorŭ de instrucţiune, impusŭ şcólelorŭ nóstre germane prin desŭ numita ordinaţiune pentru instrucţiunea limbei unguresci în şcólele cu mai mulţĭ învĕţătorĭ din primulŭ anŭ începêndŭ, în cele cu unŭ învĕţătorŭ din alŭ doilea anŭ de şcólă, trebue sĕ aibă de urmare în genere înăbuşirea puterei de producere, aşa că poporaţiunea germană mărginită la aceste şcóle va fi vĕtămată în interesele sale culturale în cea mai mare mĕsură, va fi împedecată în desvoltarea sa naţională şi va fi osândită — pe câmpulŭ progresului generalŭ alŭ culturei — la unŭ felŭ de helotismŭ faţă cu poporaţiunea maghiară, ale cărei şcolĭ poporale rĕmânŭ neatinse de piedeca unei alte limbĭ impuse.

In sfîrşitŭ amintimŭ numai aicĭ şi vĕtămarea, ce o aduce mărginirea instrucţiunei limbei germane prin organisaţiunea şi numĕrulŭ orelorŭ de instrucţia limbei maghiare, vieţei nóstre evangelice religionare, bisericei nóstre protestante, prin acea împrejurare, că nesuficienta însuşire şi înţelegerea redusă a limbei germane scrise pune nestrămutate piedecĭ înţelegerii catechismului germanŭ, cântărilorŭ germane, bibliei germane a lui Luther.

Décă şcólele poporale unguresci arŭ fi astfelŭ mărginite şi strîmtorate prin impunerea instrucţiunei unei limbĭ, afară de cea maghiară, cum se face acésta cu şcólele nóstre germane-evangelice prin ord. dela 29 Iuniu 1879, comunele cu şcolĭ şi autorităţile lorŭ şcolare de bună séma nu s'arŭ odihnì şi arŭ întrebuinţa tóte mijlócele, ca sĕ abată o astfelŭ de lovitură dela mersulŭ desvoltărei culturei lorŭ.

Implinindu-şĭ acéstă datoriă şi cu aceeaşĭ rugare păşesce acum subscrisulŭ plinŭ de stimă consistoriu înaintea Escelenţei Vóstre.

Elŭ e convinsŭ, că organisaţiunea instrucţiunei limbei maghiare în şcólele poporale germane ale bisericei nóstre, care s'a aşternutŭ Excelenţei Vóstre în 8 Decemvre 1882, Nr. 2804, corĕspunde sensului legilorŭ, aşa cum se manifestă elŭ nu numai în legile anterióre ci şi în articolulŭ XVIII: 1879 precum şi în declaraţiunile motivării şi raportului comisiunei şi chiarŭ şi ale Excelenţei Vóstre, şi împlinesce şi pretensiunile §-lui 4 alŭ articolui de lege XVIII dela 1879, ca limba maghiară sĕ se priméscă în şcólele poporale nemaghiare intre obiectele obligate de invĕţĕmêntŭ.

Inainte de a fi trimesă acésta organisare şcólelorŭ şi autorităţilorŭ nóstre scolare şi înainte de a fi introdusă de acestea — espedarea ei s'a făcutŭ la 16 Martie 1883, deşi actulŭ póртă datulŭ 24 Decemvre 1882 ca datŭ alŭ desbaterilorŭ consistoriului — V'a fostŭ împărtăşită Exelenţei Vóstre cu datulŭ 8 Dec. 1882, N. 2084, 1882 şi mai multŭ de doi anĭ nicĭ o obiecţiune împotriva ei nu aţĭ făcutŭ.

Impărţirea instrucţiunei limbei unguresci, ce se începe după aceea organisare în alŭ 5-lea anŭ de scólă şi duréză pentru fete până ce împlinescŭ 14 anĭ şi băeţii 15 anĭ, aşa dară 4 anĭ, respective 5 anĭ în scóla de tóte ḑilele — corĕspunde pretensiunilorŭ pedagogiei raţionale şi e sigură că va da unŭ resultatŭ corĕspunḑĕtorŭ pentru creşcere şi instrucţiune, căcĭ scolarii de mintea mai cóp ă începŭ învĕţarea unei limbĭ streine pregătiţĭ pentru acésta prin instrucţiunea limbei materne.

Numai o astfelŭ de organisare póte sĕ delature în scólele poporale strîmtorarea, nenaturală şi duşmană culturei, a limbei materne şi a celorlalte materii de învĕţămêntŭ, sĕ păstreze pentru cultura generală capabilitatea de muncă a scólei, sĕ apere chiar comunitatea scolară de scăderea culturei şi moralei, care de altfelŭ nu se póte împiedeca.

Exelenţa Vostră! Asigurările demne şi liniştitóre, pe carĭ le-aţĭ esprimatŭ în înalta scrisóre dela 22 Febr. 1873 N. 1 către superintendentulŭ acestei biserici, nu s'au datŭ uitărei în acéstă biserică, căreia i s'au împărtăşitŭ. Sêmburele scrisórei este, că D-vóstră nu aveţĭ intenţiunea »sĕ luaţĭ scólele confesionale bisericelorŭ ce le susţinŭ« séu »sĕ aduceţĭ mai întêiu în marginĭ mai ânguste activitatea şi influinţa confesională, ce de multă vreme lucră pe acestŭ teremŭ.«

Nu ne putemŭ îndoi, că Excelenţa Vóstră nu veţĭ voi a promite o dréptă şi binevoitóre realisare în acestŭ casŭ acelorŭ declaraţiunĭ, carĭ după înţelesŭ le-aţĭ repeţitŭ şi cu prilejulŭ art. XVIII din 1879. Causa stă în mânile D-vóstră, § 4 alŭ numitului articolŭ de lege lasă 'n sarcina ministrului de culte şi instrucţiune regularea prin ordinaţiunĭ a instrucţiunei obligate a limbei maghiare pentra şcolile comunale şi de statŭ, şi astfelŭ şi numĕrulŭ orelorŭ de învĕţămêntŭ pentru şcolile confesionale nemaghiare. Nicĭ o lege nu vĕ împedecă aşa dară sĕ concedeţĭ — după o mai adêncă pĕtrundere a causei, după o mai de aprópe cunoşcinţă a relaţiunilorŭ şcolare actuale — organisarea instrucţiunei limbei unguresçi cu numĕrulŭ de ore admisŭ pentru dênsa, aşa cum a proectat'o consistoriulŭ acesta pentru şcólele poporale germane ale acestei biserici, corĕspunḑĕndŭ din punctulŭ de vedere pedagogicŭ şi de dreptŭ alŭ întregei biserici atât legei câtŭ şi scopului scólei poporale şi astfelŭ sĕ mijlociţi ceea ce din mai multe privinţe 'i de recomandatŭ — a i se da acestei organisărĭ, ce de doi anĭ esistă cu ştirea Exelenţei Vóstre, terenŭ şi vreme, sĕ se desvolte naturalŭ celŭ puţinŭ în trecerea unei generaţiunĭ de şcolarĭ, pentru ca astfelŭ în faptă sĕ se vadă dovada despre valórea séu nevalórea sa.

De aceea noi înoimŭ rugarea, sĕ binevoéscă Exelenţa Vóstră a lua spre cunoşcinţă proectulŭ alăturatŭ de astă dată din nou pentru organisarea instrucţiunei obligate a limbei unguresçi în şcólele poporale germane ale bisericei c. a. din Ardélŭ şi numĕrulŭ de ore ce e a se 'ntrebuinţa pentru acéstă instrucţiune şi a avisa pe respectivele organe ale statului, sĕ nu împedece în scólele nóstre poporale instrucţiunea astfelŭ organisată.

Sibiu, în 27 Aprilie 1885.

Din şedinţa consistoriului bisericei evangelice c. a. în Ardélŭ.

Dr. G. D. Teutsch m. p. superintendentŭ. *Carol Fritsch* m. p. secretarŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Din Viena se telegrafĕză, că profesorulŭ de Universitate Dr. Reichardt s'a găsitŭ la 2 Augustŭ spênḑuratŭ într'o pădure lângă Mödling. Avea 45 anĭ şi era profesorŭ de botanică la Universitatea din Viena. O bólă de stomacŭ nevindecabilă l'a împinsŭ a se sinucide.

—0—

In ḑilele acestea — serie »Kronstädter Zeitung« — unŭ numĕrŭ de óspeţĭ germanĭ şi românĭ dela Zizinŭ rugară pe comisarulŭ băilorŭ de acolo, pe vicecăpitanulŭ orăşenescŭ Iosef Litsken, ca sĕ dea unŭ nume frumosului şi multŭ visitatului munte fără nume, propunêndu-se în acelaşĭ timpŭ obicînuitulŭ nume »Belvedere« séu »Bellevue.« D. comisarŭ declară că e gata a face acésta; preotulŭ dn acolo d. Török încă promise. că va lua parte la botezarea muntelui şi că va ţiné unŭ discursŭ în limba germană, deórece óspeţii suntŭ mai numai Germanĭ şi Românĭ, carĭ nu înţelegŭ de locŭ limba maghiară. Acéstă împrejurare irită atâtŭ de multŭ partea maghiară din sânge a unui domnŭ Gyertyanffy, comerciantŭ de piei în Braşovŭ, a cărui mamă a fostŭ săsóică, încâtŭ făcu preotului scandalŭ şi protestă (!) în contra discursului germanŭ şi în contra oricărui altŭ nume decâtŭ maghiarŭ. Este o dovadă a terorismului ce domnesce, că d. preotŭ Török nu îndrăsni sĕ ţină unŭ discursŭ germanŭ. Dar findcă nu era nicĭ înclinatŭ sĕ vorbéscă într'o limbă, pe care afară de Gyertyanffy probabilŭ că nicĭ unulŭ din sutele de óspeţĭ nu o ar fi priceputŭ, discursulŭ rĕmase afară.

—0—

Târgulŭ anualŭ ce avea sĕ se ţină în Lăpuşulŭ unguresçŭ, comit. Solnocŭ Dobéca, la 25 şi 26 Septemvre, s'a amânatŭ în anulŭ acesta pe ḑilele de 28 şi 29 Septemvre.

—0—

La 27 Iuliu n. s'a împuşcatŭ în Deva ḑilerulŭ Neculae Munteanŭ, din causă că nu găsea de lucru, ca sĕ pótă trăi, şi pe lângă acésta trăia rĕu cu soţia sa.

—0—

Metropolitulŭ Românieĭ a rĕspunsŭ la notificarea metropolitului sêrbescŭ Teodosiu, felicitându-lŭ dimpreună cu sinodulŭ românŭ pentru ridicarea lui în scaunulŭ metropolitanŭ şi recunoscêndu-lŭ totodată de capŭ alŭ bisericii autocefale în regatulŭ sêrbescŭ.

—0—

Se vorbesce despre două visite princiare ce le-arŭ primi la castelulŭ Peleşŭ, M. S. Regele, ḑice „Naţiunea". Ântêiu pe a principelui Eugenie alŭ Austriei, nepotŭ alŭ împĕratului Franciscŭ Iosef, şi apoi pe a principelui Bulgariei, care va sosi la Sinaia pela sfêrşitulŭ lui Iuliu, întorcêndu-se din Londra, unde fusese faţă la căsătoria fratelui sĕu.

—0—

M. S. regele Oscar alŭ Svediei şi Norvegiei a decoratŭ mai mulţĭ oficerĭ din armata română.

—0—

Se telegrafiază din Marsilia, că acolo morŭ de coleră 10 până la 15 persóne pe ḑi. In Spania numĕrulŭ morţilorŭ de coleră cresce mereu, se crede că furtunile intindŭ epidemia. Emigrările durĕză.

Perchisiţiunĭ domiciliare în Alba-Iulia.

A.-Iulia, în 4 Augustŭ 1885.

Onorate Domnule Redactore! In legătură cu corespondenţa de curêndŭ publicată în st. »Gazeta« sub titlulŭ „spaima patriotică« Te încunosciinţezŭ cumcă călcările de domiciliu şi secvestrarea *romanului „Horea"* urméză cu rigóre şi grabă mare. Tocmai acum am înţelesŭ cumcă s'a călcatŭ şi domiciliulŭ d-lui advocatŭ *Rubinŭ Patiţia,* făcêndu-se cercetare după acelŭ opŭ unde s'au şi aflatŭ trei bucăţĭ, şi pe lângă ordinulŭ alăturatŭ aicĭ s'a şi secvestratŭ.

Departe amŭ ajunsŭ în molcomirea celorŭ impilaţĭ!

Nr. 2778/bf. 1885

Onorabilului d-nŭ advocatŭ Rubinŭ Patiţia în locŭ.

Ordinŭ de perchisiţiă domiciliară.

Find Domnia-ta acusatŭ, că rĕspândescĭ esemplare tipărite din romanulŭ originalŭ »Horea«, duşmanŭ patriei, şi prin care se aţîţă ura naţională, şi findŭ Domnia-ta cu temeiu bănuitŭ, că ascunḑĭ şi păstreḑĭ în casa D-tale astfelŭ de tipăriturĭ în cantitate mai mare, din aceste cause se ordonă contra D-tale perchisiţiune domiciliară în sensulŭ § 48 punctŭ *a* şi a §-lui 50 alŭ ordinaţiunei cu data 15 Augustŭ 1880 Nr. 2265 I m. r., mai departe la propunerea procurorului devenită ordinŭ, ceea ce ţi se aduce la cunoscinţă cu acelŭ adausŭ, că cu acésta perchisiţiă este însărcinatŭ judele de cercŭ Csecs Andras.

Alba-Iulia 4 Augustŭ 1885.

Dela judecătoria reg. de cercŭ: *Csecs* m. p. jude reg. de cercŭ.

Deva, 2 Augustŭ 1885.

Tĕrgulŭ de vite în Deva. — Ordinaţiunea ministrului de finance şi urmările ei.

Nu potŭ a nu aduce la cunoscinţa onoratei redacţiunĭ şi a onoratului publicŭ resultatulŭ tĕrgului de vite ţinutŭ în 30—31 Iuliu 1885 în opidulŭ Deva, şi totodată nu potŭ sĕ nu facŭ óreşicarĭ reflecsiunĭ vis-à-vis de ordinaţiunea rigurósă a ministrului de finance pentru încasarea dărilorŭ, competinţelorŭ, a dijmei, etc.

Tĕrgulŭ de vite a fostŭ mare. Cam la 6000 capete de vite au fostŭ aduse spre vênḑare. Din acestea s'au vêndutŭ 200 boi, 900 vacĭ, viţei şi cai Boii s'au alesŭ fórte tare şi au scăḑutŭ în preţŭ până la 80 fl. Câţĭ au vêndutŭ toţĭ au vêndutŭ cu scădere. Eu i-am întrebatŭ pe neguţătorii de boi, cum de aşa puţinĭ cumpĕră — şi cu scădere, ei au rĕspunsŭ: afacerea dela Pojonŭ ne-a stricatŭ multŭ, apoi ridicarea vămei şi în fine Germania acuma totŭ din Galiţia, Moldova şi Rusia cumpĕră boi, însĕ nu suntŭ îndestuliţĭ cu ei, pentru că: carnea lorŭ n'are dulcéţa care o au carnea vitelorŭ nóstre, şi dacă ferbe e fără gustŭ — vênată. Avemŭ însĕ nădejde că éră vorŭ cumpĕra dela noi, de altmintrelea pentru familia Curţii totŭ boi de Transilvania se taiă.

Vitele mĕrunte pentru aceea au trecutŭ atâtea, pentru că au fostŭ de totŭ eftine, o vacă cu viţelŭ s'a vêndutŭ cu 40, 30 şi 22 fl., pe carĭ mai 'nainte au câpĕtatŭ 80, 60 şi 45 fl., viţeii asemenea. Étă déră că nicĭ vitele nu au preţŭ, bucatele nu, bĕuturile nu. Nu, căcĭ nu avemŭ cui le vinde, nu-i concurenţă, nu avemŭ pieţe, şi

pentru ce? Pentru că statele vecine au rĕdicatŭ vămile contra nóstră întru atâtŭ, de nu mai putemŭ esporta.

Amŭ ajunsŭ dér a fi eschişĭ din pieţele Europei. Şi óre cine pórtă vina la acestea? nimenĭ alţii, decâtŭ cârmuitorii ţĕrei! De va durá totŭ aşa peste 2—3 anĭ trebue sĕ urmeze unŭ »Krách«.

Acumŭ o sĕ facŭ amintire şi de ordinaţiunea ministrului de finanţe, prin care au fostŭ provocate tóte inspectoratele de dare din ţéră, ca tóte dările, competinţele, rĕscumpĕrarea dijmei, restanţe etc. cu cea mai mare rigóre — şi asprime până în 15 Augustŭ sĕ se executeze şi incaseze (ne mai aşteptândŭ resultatulŭ recurselorŭ—căcĭ dacă se vorŭ reduce sumele competinţelorŭ, se vorŭ da banii îndĕrĕptŭ — mulţămescŭ de astfelŭ de resolvire, dacă voiu fi silitŭ ultimele bucate orĭ vite a le vinde, pentru că a muritŭ tatălŭ meu orĭ maica mea), pentru că: acuma a venitŭ secerişulŭ şi din economia de casă potŭ face agricultorii banĭ, după ḑisa ordinaţiunei ministeriale, că se plătéscă. Dér de unde banĭ décă nu suntŭ în circulaţiune? Rĕmânŭ numai ai amploiaţilorŭ, carĭ capĕtă banii în prima, căcĭ toţĭ ceilalţĭ banĭ din ţéră se incaséză pe dare, ca cu ea sĕ se plătéscă amploiaţii şi dobênḑile la consorţulŭ lui Rothşild — din a cărui graţiă trăescŭ şi domnescŭ confraţii maghiarĭ.

Acuma éră vorŭ face jidanii bunŭ gheşeftŭ, căcĭ vênḑêndu-se prin execuţiă bucatele cele próspete ale bietului ţĕranŭ, le vorŭ cumpĕra cu unŭ bagatelŭ. Astfelŭ statulŭ perde şi ţĕranulŭ sĕrăceşce. Ce va sĕ se alégă din noi, dacă nu vorŭ întreveni cârmuitorii ţĕrei, pentru a aduce banĭ în ţéră, ca pentru ce avemŭ numai sĕ se deschidă pieţele pentru esportŭ.

Ca ultimŭ remediu recomândŭ înaltului ministerŭ de finanţe în folosulŭ statului şi alŭ debitorului lui, ca cu deosebire bucatele executate, sĕ le ia statulŭ în preţulŭ stipulatŭ de consorţiulŭ din Budapesta, ca sĕ se regreseze câtŭ şi câtŭ ambii, şi cu deosebire acumŭ, deórece róda în grâu e numai pe jumĕtate. Astfelŭ Statulŭ adunândŭ bucatele din tótă ţéra, va câştiga încă din ele, pentrucă din timpŭ în timpŭ preţulŭ lorŭ va cresce.

Unŭ economŭ.

Lugoşiu, 3 Augustŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! In séra de 1 Augustŭ s. n. a. c. »Reuniunea română de cântărĭ« din locŭ a aranjatŭ o serată de cântare şi danţŭ în grădina »Schneider«. Sucursulŭ musicalŭ la acéstă serată l'a datŭ musica militară a. Reg. de Inf. c. c. Nr 43 din Caransebeşiu. Findcă la noi, musica militară nu e unŭ ce de tóte ḑilele, deórece nu o avemŭ în locŭ, aşa totŭ omulŭ cu nerăbdare se grăbea în acéstă séră în grădina »Schneider,“ ca sĕ se desfăteze câteva momente la auḑulŭ corului românŭ şi musicei militare, acelei musice, care cu atâta farmecŭ a sciutŭ sĕ ridice curagiulŭ bravilorŭ românaşĭ dela Reg. 43 pe stâncoşii munţĭ ai Crivosciei.

Progamulŭ esecutatŭ de corulŭ Reuniunei a fostŭ următorulŭ: 1. Czegka: „La linŭ isvorŭ,“ corŭ bărbătescŭ. 2. C. Ecker: „Apropiarea Primăverei,“ corŭ mixtŭ. 3. C. Reinecke: „Prunculŭ în légănŭ,“ corŭ mixtŭ. 4. Czegka: „Frumosie“ corŭ bărbătescŭ. 5. Adam: „Junimea Parisiană“ corŭ bărbătescŭ esecutatŭ de Reuniunea română şi de „Lugoser Musik und Gesangverein.“

Programulŭ a fostŭ esecutatŭ cu deplină precisiune şi armoniă, atâtŭ de corurile micste, câtŭ şi de celŭ bărbătescŭ, ceea ce póte servì numai spre mare laudă şi încurajare atâtŭ gingaşelorŭ coriste câtŭ şi bravilorŭ bărbaţĭ, precum şi distinsului conducĕtorŭ de corŭ alŭ Reuniunei, tênĕrului Iosifŭ Czegka.

Coróna frumosului succesŭ alŭ Reuniunei în séra de 1 Augustŭ a făcut'o punctulŭ ultimŭ din programŭ: »Junimea Parisiană« executată în românesce de corulŭ românŭ îmbinatŭ cu corulŭ reuniunei: »Lugosen musik und Gesangs-Verein«. Era ceva impunĕtorŭ de-a asculta unŭ corŭ atâtŭ de puternicŭ, ecsecutândŭ cu atâta precisiune acéstă frumósă piesă.

E de însemnatŭ, că în acéstă séră s'a înauguratŭ de multŭ dorita pace între aceste douĕ Reuniunĭ lugoşene, ceeace ar fi de doritŭ în interesulŭ ambelorŭ Reuniunĭ, ca sĕ fie câtŭ mai durabilă.

Una de carea ar trebui sĕ ţină în totdéuna contŭ corulŭ reuniunei române din locŭ, precum şi orĭ şi care corŭ românescŭ ar fi, ca încâtŭ numai e posibilŭ, la fiecare ocasiune sĕ se cânte piese musicale originale române mai lăsândŭ la o parte traducerile străine.

Ce e dreptŭ, repertoriulŭ musicalŭ de piese originale române nu e aşa avutŭ ca celŭ germanŭ; dar totuşĭ avemŭ şi noi, avemŭ celŭ puţinŭ atâtea, câtŭ la fiecare ocasiune sĕ se pótă cânta baremĭ una.

Şi apoi şi aceea e de consideratŭ, că décă voimŭ ca sĕ ia unŭ avêntŭ mai însemnatŭ şi musica nóstră naţională, sĕ cercămŭ, încâtŭ ne-e cu putinţă, Reuniunĭ române de cântărĭ precum şi singuraticĭ, şi în speciă gingaşele dame şi domnişóre române ce cântă la piano, a sprijini pre autorii musicalĭ românĭ şi piesele ce le avemŭ a nu le desconsidera, pentru că eu credŭ, că numai şi numai aşa ne vomŭ putea mândri cu o musică natională alésă. Şi apoi érăşĭ, nimicŭ nu e în stare de a entusiasma, fermeca şi înveseli o adevĕrată inimă românéscă, ca cântările românescĭ.

Serata a fostŭ tare bine cercetată, nu numai de publiculŭ românŭ ci şi de strĕinĭ. După cântare îndată s'a începutŭ danţulŭ continuându-se cu entusiasmŭ tinerescŭ până cătră 4 óre diminéţa.

Din frumósa cunună de d-ne şi d-şóre ce au luatŭ parte la acésta serată amintescŭ: D-nele Stojanŭ, Rădulescu, Martinescu, Gosgarie, Haţegŭ, Popovicĭ, Nedelcu, Brediceanu, Majorŭ (medicului), Pavelŭ, Martinovski ş. a. D-şórele: Rădulescu, Martinescu, Vladŭ de Sĕlişte din Peşta, surorile Colibaşŭ, Ciuciu din Haţegŭ, Pavelŭ, Nedelcu, Brancoviciu şi multe alte române şi strĕine.

Pre lângă frumosulŭ succesŭ moralŭ a mai avutŭ Reuniunea şi unŭ bunŭ succesŭ materialŭ, încasându-se séra preste 130 fl. v. a. N'ar strica nicĭ decâtŭ, décă biroulŭ Reuniunei din când în când ne-ar ţiné în curentŭ şi cu afacerile financiare ale Reuniunei. *—d—*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

VIENA, 6 Augustŭ. — După cum anunţă ḑiarele, întrevederea Ţarului cu Impĕraţulŭ Austriei va fi la 24 Septemvre în Kremsier. Vorŭ asista şi Ţarina şi Impĕrătésa Austriei, şi probabilŭ că şi prinţulŭ de corónă Rudolf. Presenţa miniştrilorŭ de esterne din ambele părţĭ este neîndoiósă.

PARIS, 6 Augustŭ. — Senatulŭ a votatŭ legea privitóre la sporirea taxei pe productele din România.

LONDRA, 6 Augustŭ. — In camera comunelorŭ Hicks Beach a accentuatŭ drepturile şi datoriele speciale ale Porţii cu privire la Egiptŭ adaugêndŭ, că unŭ punctŭ alŭ misiunei lui Wolff este a face unŭ arangiamentŭ cu Turcia. Anglia vrea sĕ rĕmână în Egiptŭ spre a-şĭ îndeplinì lucrarea.

DIVERSE.

O dramă amorósă la New-Orleans. — Unŭ grozavŭ actŭ de rĕsbunare s'a sĕvêrşitŭ în ḑilele trecute în New-Orleans, care a pusŭ în mişcare totŭ oraşulŭ. Mr. Thomas *Boasso*, şefulŭ poliţiei criminale, a fostŭ împuşcatŭ pe stradă în ḑiua mare de cătră o tênĕră fată de 18 anĭ, o brunetă frumósă ca unŭ tablou, anume Caterina Khun. Cu acésta se esplică şi faptulŭ, pentru ce Boasso cu o ḑi înainte avusese o întâlnire cu unŭ órecare Khun, pe care l'a rănitŭ greu. Lucrulŭ stă astfelŭ: Boasso fusese de mai mulţĭ anĭ amicŭ de casă alŭ familiei Khun. In timpulŭ din urmă se îndrăgostì cu pasiune de frumósa Caterina şi hotărî că cu orîce preţŭ ea trebue sĕ devină a sa. Dar înainte de tóte trebuia paralisatŭ tatălŭ fetei, deórece Boasso spera, că pe femeile singure mai uşorŭ le póte câştiga pentru planurile sale. Prin intrigele sale fine espertulŭ criminalistŭ isbutì sĕ semene discordiă între părinţii fetei şi aduse lucrulŭ aşa de departe, că aceştia se despărţiră. Caterina, fata, rĕmase la mamă-sa. Boasso avea aşadară joculŭ sĕu de jumĕtate câştigatŭ. După ce convinse pe fată despre pasiunea sa, îi cerù mâna. Elŭ istorisì fetei lesne creḑĕtóre, că n'ar fi în realitate căsătoritŭ, că femeia sa ar fi o persónă pe care a luat'o la sine, fiindcă avea trebuinţă de importanta ei mărturiă într'unŭ procesŭ interesantŭ şi decĭ trebuia sĕ o sustragă intrigelorŭ partidei contrare. Acuma însĕ, de dragulŭ Caterinei, ar fi espedat'o dela elŭ. In scurtŭ, manevra sa isbutì mai cu sémă că fata încă avea simpatiă de elŭ. In calitatea sa de funcţionarŭ criminalŭ supremŭ, Boasso sciù sĕ-şĭ procure o licenţă falsă de căsătoriă, de care avea lipsă înaintea judecătorului, care îndeplinesce cununia în America. Caterina, în ilusiunea că este legitima soţia a lui Boasso, se predete înşelătorului. Dar curêndŭ după căsătoriă înşelătoria eşì la ivélă. Caterina arătă tatălui ei actulŭ de cununiă şi acesta îlŭ declară de falsŭ. Se duseră la femeia lui Boasso şi atâtŭ tatălŭ câtŭ şi fata se convinseră, că aceea este soţia legitimă a lui Boasso. Bĕtrânulŭ Khun făcù arătare tribunalului. Dar Caterina nu se mulţămì cu acésta; ea însătoşa după sângele aceluia, care o înşelase şi o desonorase. Luà în ascunsŭ dela tatălŭ sĕu unŭ revolverŭ şi căutà pe seducĕtorulŭ ei, pe care îlŭ şi întâlni pe stradă. Fără a-i adresa o vorbă, împuşcà pe Boasso. Glonţulŭ îi pĕtrunse partea dréptă. Elŭ smulse fetei revolverulŭ din mână ḑicêndu-i: „Nu ţi-ai făcutŭ bine lucrulŭ!« Apoi chemà unŭ birjarŭ, se suì în birje şi plecà acasă, unde murì încă în aceeaşĭ nópte.

***

Căsătoria la Turcomanĭ. — Societatea regală de geografia din Londra a datŭ acum câte-va ḑile, la teatrulŭ Universităţii, o serată, în cursulŭ căreia generalulŭ sir Peter Lumsden, reîntorsŭ de curêndŭ din Afganistan, a ţinutŭ o interesantă conferinţă asupra moravurilorŭ poporaţiunii turcomane, care locuesce în nordulŭ Heratului. După povestirea sa, femeile turcomane suntŭ de timpuriu obicinuite la lucru. Când s'au logoditŭ, îşĭ facŭ singure trusoulŭ şi pe câtŭ este cu putinţă articolele viitorului lorŭ menagiu, până chiarŭ şi covórele şi mobilele. După obiceiulŭ localŭ, logodniculŭ dă mai înainte de nuntă părinţilorŭ fetei unŭ darŭ, de ordinarŭ elŭ consistă de 100 de berbecĭ; cu tóte acestea, darulŭ se póte face şi în banĭ. După ce viitorulŭ soţŭ s'a înţelesŭ în acéstă privinţă cu părinţii fetei, organiséză pentru celebrarea căsătoriei curse de cai séu alte serbărĭ, care arŭ plăcea amicilorŭ sĕi. In urmă gătesce o cămilă cu tóte trebuinciósele, pe care o trimite viitórei sale soţii şi care trebue sĕ jóce unŭ rolŭ óre-care în ḑiua nuntei. In aceea ḑi, logodnica şéde pe unŭ covorŭ înaintea unui cortŭ, încunjurată de membrii familiei sale. Membrii familiei viitorului soţŭ vinŭ atuncĭ pentru a o lua, dar amicele logodnicei se opunŭ ca sĕ nu o ia aruncându-le în capŭ ouĕ crude şi alte proectile; femeile mai în vêrstă iau parte la luptă aruncêndŭ în învălmăşală lămâi şi strugurĭ, şi învălmăşala devine generală. In mijloculŭ luptei, sosesce logodniculŭ care se aruncă printre grupele luptătorilorŭ, liberéză pe viitórea lui soţiă şi o urcă pe cămila, de care am vorbitŭ. Indată fie-care îşĭ pune armele josŭ şi logodniculŭ îşĭ duce logodnica în mijloculŭ felicitărilorŭ şi alŭ strigătelorŭ de bucuriă ale asistenţilorŭ.

***

O scenă parlamentară. — Raportorulŭ din Atena alŭ ḑiarului »P. K.« comunică următórea scenă dintr'o şedinţă a camerei grecescĭ: »In cursulŭ desbaterilorŭ de deunăḑile ale camerei, s'au petrecutŭ şi scene furtunóse, ba chiar şi scandalóse, care dacă s'arŭ repeta mai adeseorĭ arŭ înjosi parlamentulŭ înaintea poporului. O astfelŭ de scenă s'a întêmplatŭ cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege asupra modificării dării de consumŭ pe vinŭ. Erau 10 óre séra, când avea sĕ intre în desbatere proiectulŭ şi sĕ se biciuiască. Deputatulŭ oposiţionalŭ Eutaxias propuse amânarea desbaterii pe ḑiua următóre. »La o astfelŭ de oră, ḑise elŭ, şi după ce camera a lucratŭ o ḑi întrégă pe o temperatură de 33 grade Celsius, e cu neputinţă sĕ se desbată unŭ proiectŭ atâtŭ de importantŭ. Deputaţii nu suntŭ în posiţiune d'a mai sta în cameră.« Atuncĭ îi replică Korizis din maioritate: »Nu eştĭ în stare sĕ desbaţĭ; dacă eştĭ beatŭ du-te şi stupesce.« Când Eutaxias îi replică printr'unŭ gestŭ plinŭ de dispreţŭ, că numai unŭ smintitŭ ar puté vórbi aşa, atuncĭ furtuna sĕ deslegă. Vr'o 30 până la 40 deputaţĭ din maioritate se aruncară asupra colegului lorŭ Eutaxias, îlŭ ameninţă cu bastónele lorŭ şi cércă sĕ-lŭ târască de pe tribună. Atuncĭ celŭ ameninţatŭ pune mâna pe scaunŭ ca sĕ se apere, şi se nasce o păruială formală; se auḑiau bine loviturile de bastóne. Numai după îndelungatŭ timpŭ isbutì preşedintele sĕ restabiléscă liniştea, chemândŭ apoi la ordine pe deputatulŭ Eutaxias! Şedinţa durà încă până la órele 12¾ după meḑulŭ nopţii.«

BIBLIOGRAFIĂ.

»Şcóla practică« tomulŭ IV Nr. 3 şi 4 pro Iuniu şi Iuliu a. c. au apărutŭ cu următorulŭ sumarŭ: *Catechese şcolare*: II. D-ḑeu e eternŭ. — A asemĕná, a deosebí, a compará (lecţiune practică din învĕţămêntulŭ intuitivŭ). — *Adverbulŭ* (din »Gramatica elementară« de Jeremievicĭ-Dubău.) *Din calcululŭ elementarŭ*: Tractarea numĕrului 6. — *Primele lecţiunĭ de geometriă*: Cubulŭ (fine). — *Fluturulŭ comunŭ* (din »Îndreptarŭ teoreticŭ-practicŭ pentru învĕţămêntulŭ intuitivŭ de V. Gr. Borgovanŭ). — O nouă ordinaţiune ministerială privitóre la limba maghiară în şcólele poporale. Reuniunea Mariană Năsĕudénă. Abḑicerea mea din postulŭ de referentŭ şcolarŭ în cerculŭ Rodnei. — Apelulŭ Ateneului Românŭ. Bibliografiă.

Preţulŭ abonamentului la „Şcóla practică« pe anulŭ întregŭ e 3 fl. v. a. Esemplare complete se găsescŭ. Prenumeraţiunile a se adresá la redacţiune în Năsĕudŭ (Nassod-Transilvania).

Cursulu pieţei Braşovu

din 6 Augus st. n 1885.

Banenote românescĭ	Cump.	8.83	Vênd.	8.85
Argint românesc	»	8 75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.85	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 5 Augustŭ st. n 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.85
Rentă de hărtiă 5%	92 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	198.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonurĭ rurale ungare	103.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.25
Bonurĭ rurale transilvane	102 30
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 30
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	120 20
Renta de hărtiă austriacă	82 60
Renta de arg. austr.	83.30
Renta de aurŭ austr.	108 85
Losurile din 1860	140 —
Acţiunile băncei austro-ungare	874
Act. băncei de creditŭ ung.	287.—
Act. băncei de creditŭ austr.	282.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 91
Napoleon-d'orĭ	9.93—
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.45
Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 23 Iuliu st v. 1885

	Cump.	vénd
Renta română (5%)	88½	89½
Renta rom. amort. (5%)	93	93½
» convert. (6%)	88½	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	100	101
» „ „ (5%)	85	86
» » urban (7%)	98½	99½
» » » (6%)	91½	92½
» » » (5%)	83	84
Banca naţională a României	1240	1250
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
» » » Naţională		
Aurŭ	10½	11
Bancnote austriace contra aurŭ	2.04	2.05

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10 29	1.30	8.0[illegible]	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	[illegible].19	2 0[illegible]	9 0	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.4	—
Copsa mică	12	2 36	10.0[illegible]	—
Micăsasa	12.[illegible]6	—	6.2[illegible]	—
Blaşiu	1.30	3.13	6 9	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7. 5	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2 55	4.01	8 2[illegible]	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.2[illegible]	—	9 04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5 36	—	12.32	—
Clusiu (	5 5	5	[illegible].09	—
(	[illegible]8	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.3
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghiriş	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.1[illegible]
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.4
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10 20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.[illegible]3	—	4.0[illegible]
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 5[illegible]	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 0[illegible]	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 0[illegible]	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.3[illegible]	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.1[illegible]	3.41	—
Bucia	—	—	12.48	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clusiu (	—	10 0	5.05	6.43	—
(	12 0	10.16	—	7.0[illegible]	—
Apahida	12 31	—	—	7.[illegible]6	—
Ghiriş	[illegible].16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11 43	—	9.31	—
(	[illegible].3[illegible]	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.5[illegible]	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.2	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.0[illegible]	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.0[illegible]
Apatia	—	4.24	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12 52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5
(	3 16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.95
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10 6

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1 19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9 33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.05
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.